

[Kristian Nygaard.]

lig, at en Mulighed for Misbrug af enhver Art over for Mindretallet inden for den sønderjyske Skole har været udelukket derved, at Skolekommissionernes Virksomhed er udført under Kontrol af højere Myndigheder, bl. a. af Amtsskoleinspektionen. I denne Direktion sidder Amtsskoleinspektoren, der stadig fører Tilsyn med alle Amtets Skoler, og som naturligvis derfor ogsaa tager sig af Klager af enhver Art. Mindretallets Repræsentanter i Skolekommissionerne har i ethvert Spørgsmaal kunnet forlange deres Mindretalsvotum tilført Forhandlingsprotokollerne, hvorfra de gaar videre til højere Myndigheder, i sidste Instans Undervisningsministeriet.

Jeg vil gerne spørge det ærede Medlem Hr. Schmidt, om det ærede Medlem kender blot eet Eksempel paa, at Ministeriets Afgørelse i et konkret foreliggende Spørgsmaal vedrørende Skoleundervisningen i de her omtalte Skoler har været af en saadan Karakter, at det ærede Medlem med Rette har opfattet Afgørelsen som en Tilside-sættelse af Mindretallets naturlige Rettigheder paa dette Omraade. Jeg spørger, ikke fordi jeg finder Kravet om egne Skolenævne ved de tyske Skoler urimeligt — for det gør jeg ikke —, men jeg ved, at man i sin Tid, da Loven blev vedtaget, indsatte Bestemmelsen om fælles Skolekommissioner for begge Skoleformer inden for samme Skoledistrikt, for derigennem at fremme et fordrageligt Samarbejde mellem dansksindede og tysksindede, som jo paa snart sagt alle dagligdags Omraader er henvist til Samarbejde dernede.

Endelig er her Tale om en betydelig Tilføjelse til den gældende Lovs § 11. Efter denne Tilføjelse stilles der en særlig Skoleinspektant til Raadighed for de tyske Skolenævne, Skolekommissionen og Amtsskoleinspektoren. Hjælpen skal over for Skolenævnet ydes i undervisningsmæssig og pædagogisk Henseende, uden at det ellers tydeligt fremgaar af Forslaget, hvor omfattende Virksomhedsomraadet skal være. Dette Spørgsmaal afgøres til syvende og sidst af Undervisningsministeren, medens det økonomiske Spørgsmaal, der ingenlunde virker afskrækkende, bliver bestemt i selve Loven.

Naar Regering og Rigsdag nu opfylder det tyske Mindretals Krav om Ændringer i Tilsynsloven, saaledes som det her er foreslaaet, og saaledes som jeg har Indtryk af, der er Mulighed for at gennemføre det her paa Rigsdagen, haaber jeg, at det vil blive opfattet saaledes, at vi ikke paa nogen

Maade ønsker at lægge det tyske Mindretal Hindringer i Vejen med Hensyn til deres Skoles Arbejdsform og Udvikling i det hele, men at vi tværtimod ønsker, at det tyske Mindretal inden for Lovens Ramme maa nyde samme Frihed og Rettigheder, som vi kræver for det danske Flertal dernede. Vi ønsker, at Kulturarbejdet i det hele maa udføres paa lige Vilkaar.

De Indvendinger, der har været fremsat af forskellige ærede tidligere Ordførere, forekommer mig at være af en saadan Karakter, at de i særlig Grad egner sig til Behandling i det Udvalg, der vil blive nedsat. Jeg skal hermed paa Det radikale Venstres Vegne udtale vort Ønske om at medvirke til, at dette Lovforslag saa hurtigt som muligt kan blive ophøjet til Lov.

J. S. Foget: Jeg skal ikke komme ind paa en længere Omtale af Lovforslagets Enkeltheder — det vilde kun føre til visse Gentagelser —, men der er et Par Spørgsmaal, jeg gerne vil omtale.

Den Forskel, der her gøres paa den rene danske Kommune og Kommunen med tysk Iblanding, idet Ministeren foreslaar Skolenævne for Skolerne med tysk Iblanding, men ikke for de andre, er, som ogsaa det ærede Medlem Hr. Jørgen Gram udtalte, forkert. Hvis man vil indføre Nyordningen: Skolenævne, saa bør den efter vor Opfattelse omfatte hele Sønderjylland, og hvis den virker tilfredsstillende, kan der være Mulighed for at optage den som en almindelig dansk Ordning.

Det ærede Medlem Hr. A. Svensson nærede Frygt for, at man fra tysk Side vilde rejse Krav om, at tysk Eksamen skulde give Adgang til den danske Centraladministration. Et saadant Krav vilde efter min Mening være urimeligt og vilde sikkert ogsaa af alle udenforstaaende blive betragtet som ganske ublu.

Det foreliggende Lovforslag er et vidtgaaende, men for os Danske naturligt Mindretalshensyn, der vises de 12 Procent. Jeg vil udtale Haabet om, at man i Udvalget vil naa til et Resultat, der afføder den mindst mulige Utilfredshed saavel fra dansk som fra tysk Side. Vi fra vor Side vil gerne medvirke hertil.

Hans Hansen (Rørby): Den højtærede Undervisningsminister har med dette Lovforslag gjort et Forsøg paa at løse et vanskeligt Spørgsmaal. Der har været et Spørgsmaal i de sønderjyske Landsdele, som har været praktisk uløseligt, nemlig Spørgsmaalet om Valg af særlige Skolekommissio-